

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 8 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Zavarovanje poslov.

Govor posl. P. Grassellija v dežel-nem zboru kranjskem.

Visoka zbornica! Od vsega letnega poročila torej je še preostala marg. št. 5. § 11., katera je v marsikaterem oziru zanimiva. Iz te marg. št. smo zvedeli, da je deželni odbor šleski pozval deželni odbor kranjski, naj mu oznani svoje mnenje o bolniških blagajnicah za posle ali pa naj provocira deželnega zastopa kranjskega sklep o ti stvari. Deželni zbor šleski je namreč vlani povodom razprave o izpremembi poselskega reda za Šlesko naročil svojemu deželnemu odboru, naj predloži deželnemu zboru zakonski načrt o bolniških blagajnicah za posle. Deželni zbor šleski se je iz premembe poselskega reda bavil že celo vrsto let in v teh letih zavrgel tri ali štiri načrte poselskega reda, ki jih je bil predložil deželni odbor. To bodi mimogrede v tolažbo povedano našemu velečenjenemu deželnemu odboru, ki iz tega lahko izprevidi, da imajo tudi drugi deželni odbori svoje križe in težave s sitnimi tovariši deželnimi poslanci. Poleg nekaterih kompetentnih vprašanj in poleg poselskih spričeval se je sukal boj zaradi poselskega reda v deželnem zboru šleskem najbolj okoli določil glede skrbi za bolne posle. Vsi šleski poslanci so naglašali važnost te stvari, toda nekateri so jo razmotrivali bolj s stališča gospodarja, drugi s stališča poslov, katero stališče se seveda bolj približuje nazorom, ki jih zastopa moderna socialna politika. Naposled je dobil deželni odbor šleski, kakor rečeno, nalog, predložiti zakonski načrt o bolniških blagajnicah za posle, in deželni odbor šleski je najprej vprašal cesarsko vladu, ali bi ne hotela predlagati take izpremembe državnega zakona o bolniškem zavarovanju delavcev, da bi se zavarovali posli kar pri obstoječih okrajnih blagajnicah.

Odgovor ministerstva za notranje stvari je na to vprašanje doslovno na-

tisnen v letnem poročilu pod marg. številko, s katero se baš bavimo. Ministrstvo je izreklo, da je pripravljeno, državni zakon o bolniškem zavarovanju delavcev tako dopolniti, da se razširi krog tistih oseb, katere so upravičene pristopiti bolniškemu zavarovanju, če bi tako razširjenje ustreglo željam in potrebam ne le Šleske, nego tudi drugih dežel.

Vsled tega je želel deželni odbor šleski zvedeti tudi mnenje deželnega odbora, eventualno deželnega zbora kranjskega. Velečenjeni naš deželni odbor je, žal, svojo luč postavil pod polovnik, zavil se je v molk in deželnemu zboru pustil popolnem prosto roko, zadeti pravo v ti kočljivi stvari. Odsek za letno poročilo se je kar čudil, da ga je doletela čast, reševati tako imeniten nalog in si je bil popolnem v svesti svoje dolžnosti, da skuša opravičiti laskavo zaupanje, katero je vanj stavil deželni odbor.

Pred vsem je opomniti, da spada uredba skrbi za bolne posle in specialno uredba bolniškega zavarovanja poljedelskih in gozdarskih delavcev v področje deželnega zakonodajstva. Državni zakon 30. marca 1888. l. št. 33, tičoč se bolniškega zavarovanja delavcev, poslov sploh nikjer v misel ne jemlje, izrečno pa določa (§ 3.), da je bolniško zavarovanje poljedelskih in gozdarskih delavcev urediti s posebnimi deželnimi zakoni. Dejansko deželno zakonodajstvo od tistihmal še nikjer ni uredilo bolniškega zavarovanja poljedelskih in gozdarskih delavcev, cesarska vlada pa je sama postavila na razgovor vprašanje, ali bi ne kazalo, razširiti obligatorno ali prisilno bolniško zavarovanje tudi na take osebe, katere dozdaj niso podvržene dolžnosti zavarovanja za slučaj bolezni.

Leta 1897 je namreč zborovala na Dunaji enketa, katero je sklicalo ministrstvo za notranje stvari zaradi preosnove zakona o bolniškem zavarovanju delavcev, in prvo vprašanje, o katerem se je bilo posvetovati enketi, merilo je na to, kakšne

želje imajo interesovani krogi glede razširjanja bolniškega zavarovanja. Enketa se je shajala v skupinah, in sicer je bilo teh skupin sedem. I. skupina je sestajala iz zastopnikov Moravske in Šleske; II. iz zastopnikov Češke; III. iz zastopnikov Gališke in Bukovine; IV. iz zastopnikov Gorenje Avstrijske, Solnogradske, Tirolske in Predarlške; V. iz zastopnikov Štajerske, Koroške, Kranjske, Primorske in Dalmacije; VI. iz zastopnikov knapovskih blagajnic in VII. in zastopnikov dolnjeavstrijskih.

Ogromna večina vseh ekspertov pri ti enketi se je izrekla za razširjanje bolniškega zavarovanja na vse tiste, ki proti mezdi ali plači (Lohn oder Gehalt) delajo. Torej so mej tem zapopadeni tudi poljedelski in gozdarski delavci in posebno pa domači posli. Pri ti priliki omenim, da se je v enketi število poljedelskega in gozdarskega delavstva cislitvanskega taksiralo na 6½ milijona oseb, izmed katerih jih pripada 800.000 domači služinčadi ali poslom v ožjem pomenu. Torej večina ekspertov vseh skupin se je izrekla za to, da se tudi posli pritegnejo splošnemu prisilnemu zavarovanju za slučaj bolezni. Samo dva eksperta, oba iz Dolenje Avstrijske (župan Wimmer iz Scheibsa in pa posestnik rudnikov Neudhofer iz Ybbsa), sta ugovarjala razširjanju bolniškega zavarovanja na kmetijske posle ali poljedelske delavce, dva eksperta, jeden iz Tirolske in pa kranjski naš gospod Klun, sta se potezala za bolniško zavarovanje samo domače služinčadi. Dva eksperta (jeden s Češkega in jeden s Štajerskega) sta trdila, da je vzrok pomanjkanja poljedelskih delavcev in sploh poslov na kmetih to, da kmetstvo ljudstvo sili v mesta k obrtnim in industrialnim podjetjem, ker hoče biti deležno dobrot bolniškega zavarovanja. Nekoliko resnice utegne biti tudi v teh besedah, vendar jih je — vsaj pri nas — potrditi cum grano salis: pri nas se prepričanje o dobrotah bolniškega zavarovanja mej kmetiskim ljudstvom menda pač ni še tako globoko ukoreninilo,

da bi to prepričanje jedino provzročilo fak-tično vrvenje kmetijskega stanovništva v mesta in zlasti v industrialne kraje. Pri nas tudi ni bilo še slišati, da so kmetijski gospodarji tako vneti za bolniško zavarovanje, kakor baje na Gorenjem Avstrijskem. Ekspert z Gornjeavstrijskega je pri omenjeni enketi namreč jako toplo priporočal razširjanje obligatornega bolniškega zavarovanja za posle in v dokaz te potrebe navajal, da so na Gornjem Avstrijskem že zdaj mnogi gospodarji prostovoljno vpisali svoje posle pri okrajnih bolniških blagajnicah in zanje plačujejo določene prispevke.

Samo ob sebi se umeje, da so imeli vsi eksperti pri enketi v mislih obligatorno bolniško zavarovanje, kakoršno v prvi vrsti ustanovlja državni zakon z 30. marca 1888. Večina ekspertov se je tudi izrekla za uredbo razširjenega bolniškega zavarovanja potom državnega zakonodajstva in le posamični eksperti so zavzemali stališče, da ostani uredba bolniškega zavarovanja poljedelskih in gozdarskih delavcev pa poslov pridržana deželnemu zakonodajstvu.

Ni se čuditi, da so bili eksperti pri enketi tako soglasno zavzeti za razširjenje bolniškega zavarovanja. Vlada je bila na enketo povabila samo zastopnike tistih krogov, ki so že v kakšni zvezi z obstoječim bolniškim zavarovanjem delavcev; eksperti so bili vzeti iz raznih vrst delavcev, kateri po zakonu spadajo pod obligatorno bolniško zavarovanje, dalje izmed dotičnih delodajalcev, izmed uradnikov bolniških blagajnic in zavarovalnic za slučaj nezgod in naposled izmed zdravnikov pa lekarnikov. Umevno je, da so bili vsi ti sloji složni glede razširjenja zavarovanja, pa da se niso upirali razteganju zavarovalne dolžnosti: nekateri, v prvi vrsti delavci, morajo že iz „principa“ biti za razširjenje bolniškega zavarovanja, in ti so tudi krepko naglašali ta princip, drugi bi se bili tudi lahko sklicevali na kakšen „princip“, pa se rajši niso, nego so navajali vse polno najlepših

LISTEK.

„Erotika“.

Napisal Vladimir Levec.

II.

(Dalje.)

Vendar k biserom Cankarjeve muze bi ravno ne prišteval „Helene“, dasi se najde tudi tu mnogo krasnih granesov, ki jih more zapisati le pravi pesnik. Grajati pa je na „Heleni“ in — skoro bi rekel — na Cankarjevih pesmih v obče, da pesnik vsak motiv zelo razblini, kar je domala povsodi na veliko škodo dotični pesni. Da je ta graja popolnoma upravičena, se vidi takoj pri drugem poglavju „Iz lepih časov“, kjer so ravno one pesni, ki se odlikujejo po svoji kratkosti, brez dvoma najboljše in najlepše. Vzemimo na primer takoj prvo:

Oj ljubica iz prejšnjih dni,
Iz polpozabljenih, jasnih dni,
Tako krasna, tako sladka,
Nocoj je mimo okna šla.

In moje oko, kot prejšnje dni,
Zamišljeno za njo strmi, —
Kako bi objel jo pretesno,
Kako bi poljubil jo pregorko!

Za njo strmi oko solano,
In v sruji je meni tako teško, —
Posabla name je bôgve kdaj,
A jaz je ne morem vekomaj.

Koliko bolj neprisiljeno se to glasi, nego katerakoli pesem iz „Helene“! Ravno tam, kjer postane Cankar lapidarno kratak, — žal, da je velikokrat tudi nejasen in mističen — ravno tam se mu posreči najbolje:

Tam sredi morja, tam sredi morja,
Tam čolna letita dvá;
Oblaki zakrivajo nočno nebó,
Srdito se črni valovi tepó
In čoln se zadene ob čoln.

Čoln prvi zleti čez široko morje,
Če všel je pogubi, — kdo vé?
A drugi več doma ni našel nikdar,
Ob valu visokem zdrobi ga vihar, —
Z ostanki se morje igra.

Naravnost dovršeno lakonično postavi tu pesnik čitatelja v situacijo, ki jo potrebuje pesem; v malo besedah je skoro nedosežno kratko in izborna naslikana temna tragedija izgrešenega človeškega življenja.

Vsebinsko se dá ciklus „Iz lepih časov“ popolnoma primerjati „Heleni“. Tiha, sanjarska, malo sentimentalna ljubezen brez vsakega globokejšega duševnega razburjenja, brez vsake divje, uničujoče strasti; nežno hrepenenje pesnikovega srca po izvoljeni devici; nema žalost vsled neuslišane ljubavi — to je rdeča nit, ki se vije skozi to poglavje. Le semterja prodré morda malo, pa prav malo ironije, kakor v pesmi na strani 40, ko odgovarja ljubici nezvestnici na vprašanje, kam se mu li mudi tako, zakaj mu je lice blede in oči mrtve:

„Kaj okó bi bilo mrtvo,
Kaj bi bil obráz mi blede?
Tja hitim v tujino jasno,
V daljni, nepozabni svet.“

Ti si mene zapustila,
Jaz pozabim te lahko;
Drugo deklico bom ljubil,
Bolj lepó in bolj zvestó ...“

Pa v tej ironiji ne ostane, sentimentálnost premaga zopet:

Da so laž besede moje,
Ljubica nezvesta vé, —
Sladko se nasmeje ona,
Meni pa tekó solzé.

To je ravno značilno za pesnika, da mu pri spominu na nezvesto deklico nikdar ne vzkipi in vztrepeče srce burne strasti, da se mu nikoli ne upogne duša v šumnem in hrupnem viharju. Sovražiti nevrednice ne more:

Vso svojo ljubezen iskreno,
Vso srečo najjasnejših dni,
Vse dal sem ti, ljubica moja, —
In kaj si vrnila mi ti? ...

Če danes se náte spominjam,
Gori mi v sramóti obraz,
Oj ljubica, da sovražiti
Ne morem, ne morem te jaz!

In še vedno ni pokopal vseh misli,
Še vedno upa, da se mu izpolnijo njegove náde:

Kakor Dijana od mralega mrámorja —
Tih je in hladn tvoj blede obráz;
Ali poglej samó, tja na zahód poglej:
Solnce umira in prišel bo čas —

Prišla bo noč nad gozdovi šumečimi,
Luna bo vstala nad daljno goró ...
Glej, že s koraki boječimi, lahimi
Stopajo sence v aléjo temno.

In oživila bo soha od mrámorja, —
Zatrepetalo bo tvoje srce;
Z motnim smehljajem, ah, z usni drhtéčimi
Pala boš meni v ljubeče roké ...

Tretje poglavje je naslovljeno „Dunajski večeri“. Ne dá se tajiti, da je v osmerici pesmi, ki so zbrane pod tem napisom, primeroma največ individualnega kolorita. Tu najbolj prodira in se nam najlepše kaže pesnikov „jaz“. Po mojem mnenju ravno ta ciklus podaja neovržen dokaz za to, kar sem bil opomnil zgoraj, da nam ni iskati pri Cankarju nikjer in nikdar globlje, pretresujoče strasti. Kar se nam odkriva v teh slikah iz ponočnega dunajskega življenja, to ni strast, to je marveč tisto plitko, površno ljubimkanje, tista ljubezenska igrača, ki jo imenuje Nemec „Liebele“. Morda bi se dal najti celo ostrejši izraz, toda moja naloga ni moralizovanje ... Tem manj, ker pesnik ne postaja nikjer naravnost lasciven, dasi se giblje že čisto ob oni nevarni meji. Veliko pripomore prav gotovo k temu, da ne vzbude „Dunajski večeri“ v nas čuta skrajne nezadovoljnosti, poleg omenjenega močnega individualnega kolorita tudi izborna dikcija in krasna melodijoznost Cankarjevih granesov, ki je ni mogoče dovolj dostikrat poudarjati. (Dalje prih)

razlogov za svoje nazore. Tistih, katerih se najbolj tiče razširjenje bolniškega zavarovanja, tistih namreč, kateri naj se na novo pritegnejo bolniškemu zavarovanju, tistih ni bilo zraven, tisti niso mogli izreči svojega mnenja, ker jih nihče za njihovo mnenje vprašal ni! Zato gre vsa čast in hvala tistim deželni odborom, kateri so se uprli in vlado energično pozvali, naj opusti razširjenje bolniškega zavarovanja na poljedelske in gozdarske delavce pa na posle, toliko časa, dokler svojega stališča v tem vprašanju ne označijo deželni zbori, v katerih kompetenco po obstoječih zakonih spadajo določila glede bolniškega zavarovanja poljedelskih in gozdarskih delavcev in pa glede poslov sploh.

Kateri deželni odbori so na ta način potegnili se za pravice deželnih zastopov, ne vem, posnel sem nekemu dopisu deželnega odbora dolnjeavstrijskega na ministrstvo za notranje stvari (z 28. januarja 1899. št. 1736), le toliko, da je več deželnih odborov to storilo, in da je deželni odbor dolnjeavstrijski se njim pridružil. Kar se tiče konkretnega vprašanja glede bolniškega zavarovanja poljedelskih in gozdarskih delavcev, dotaknili so se ga trije deželni odbori: solnograški, tirolski in dolnjeavstrijski. Tirolskemu deželnemu odboru ugaja sicer razširjenje bolniškega zavarovanja na poljedelske in gozdarske delavce, zajedno pa tirolski deželni odbor naglašja težave, s katerimi se bode baviti pri uredbi takega zavarovanja; ostala dva deželna odbora sta naravnost zoper razširjenje bolniškega zavarovanja za poljedelske in gozdarske delavce. Med deželnimi zastopi so se — kolikor sem se mogel poučiti — bavili z razširjenjem bolniškega zavarovanja trije deželni zbori, namreč solnograški, šleski in gališki. Poslednja dva sta razpravljala stvar le v obče, ne da bi se bila izrekla niti pro, niti contra razširjenju bolniškega zavarovanja glede poslov kmetiskih delavcev, vendar je videti, da utegne deželni zbor šleski zavzeti tisto stališče, kakor solnograški, ki se je izrekel proti bolniškemu zavarovanju poljedelskih in gozdarskih delavcev, kakor tudi domačih poslov pri državnih bolniških blagajnicah.

Glede vojvodine Solnogradske je to tudi popolnem naravno.

Izpočetka sem dejal, da deželno zakonodajstvo še nikjer ni uredilo bolniškega zavarovanja poljedelskih in gozdarskih delavcev, oziroma poslov, kar je v veljavi državni zakon s 30. marca 1888. leta, državni zakonik št. 33. To je istina. Vojvodina Solnogradska pa je že prej imela zakonitim potom urejeno skrb za bolne posle in dninarje, torej vsaj za jeden del poljedelskih in gozdarskih delavcev.

Dotični zdaj veljavni deželni zakon solnograški je sicer res z 29. novembra 1888. torej nekoliko mesecev mlajši, nego državni zakon o bolniškem zavarovanju delavcev, toda ta deželni zakon je le nekoliko izpremenil deželni zakon z 22. februarja 1886 št. 22, s katerim se določa ustanovitev občinskih bolniških podpornih blagajnic za posle in dninarje vojvodine Solnogradske. Pa tudi že pred tem zakonom so obstajale na Solnograškem občinske bolniške blagajnice na podstavi „Ubožnega zakona“ za vojvodino Solnogradska z 30. decembra 1874. (dež. zak. št. 7 ex 1872).

Ta zakon je dal občinam pravico snovati bolniške blagajnice; kjer se je pa osnovala taka blagajnica, tam so morali vanjo vplačevati prispevke posli, delavci itd., ljudje, ki so služili ali delali v občini, če niso bili dolžni vplačevati v druge bolniške blagajnice.

Na mesto teh določil ubožnega zakona je stopil deželni zakon z 22. februarja 1886, oziroma oni z 29. novembra 1888. Deželni zakon z 20. decembra 1888. določa v § 1., da je v vsaki občini vojvodine Solnogradske izimši deželno stolno mesto ustanoviti bolniško blagajnico v svrhu podpiranja poslov in dninarjev, kateri zbolé. Dovoljeno je pa, da se več občin združi in skupno ustanovi tako blagajnico. Vsak posel, bodisi moškega ali ženskega spola, ki služi v vojvodini Solnograški, razen deželnega stolnega mesta in istotako vsak dninar in vsaka dninarica mora v občinsko bolniško podporno blagajnico plačevati mesečne prispevke, kateri znašajo za moške posle 16 kr. in za ženske posle po 12 kr. na mesec, za dninarja pa 20 kr. in za dninarico 15 kr. na mesec. Istotako mora tudi vsak gospodar v vojvodini solnograški zunaj deželnega stolnega

mesta prispevati v občinsko bolniško podporno blagajnico in sicer za moške posle po 4 kr. in za ženske po 3 kr. na mesec. Zato je gospodar oproščen vsacega plačila, če mu kateri posel zbolí.

Če občinska podpora blagajnica ne more izhajati iz omenjenimi prispevki, s prihranki in drugimi dohodki, mora občina, oziroma morajo občine, katere so si ustanovile blagajnico, če ni drugače, vsako leto nedostatek proti povračilu brezobrestno posoditi. V nekaterih slučajih je deželni odbor, ki nadzira ustanovitve in upravo vsake take blagajnice, opravičen občinski bolniški podporni blagajnici priskočiti s posojilom, katero se v obče vrednih primerljajih tudi odpusti. Gospodar jamči za vplačilo prispevkov svojih poslov v blagajnico in je opravičen, jih poslom pri mezdi odtegniti. Dninarji so dolžni sami, prispevke v blagajnico vplačevati. Vsi prispevki v občinsko bolniško podporno blagajnico mogó izterjevati se upravnim pôtom.

Opravila posamičnih občinskih bolniških blagajnic vodi posebno svetovalstvo, sestojéce iz najmanj treh členov. To svetovalstvo določa, ali je zbolele posle in dninarje zdraviti doma, ali jih je oddati v bolnico, in skrbeti mu je za to, da se ustanove bolnice, kjer je potreba.

Vsak posel in vsak dninar, ki zbolí, ima, če je redno vplačeval svoj prispevek, pravico na polno brezplačno oskrbovanje, toda k večjemu le za 60 dni. K oskrbovanju pripada zdravniška pomoč, zdravlila, stanovanje, hrana in postrežba. Gospodar ima pa vendar pravico svojega bolnega posla, če je ta zadovoljen, doma imeti, ali ga na svoje stroške v kako bolnico dati; če ga pa neče doma imeti, mora v treh dneh, ko posel zbolí, bolnika zglasti pri upravnem svetovalstvu.

Te občinske bolniške blagajnice, katere so izprva imele hude nasprotnike, so se zdaj na Solnograškem popolnem udomačile in večina občinskih zastopov solnograških, se je na vprašanje deželnega odbora izjavila za nadaljni obstanek teh blagajnic, pa zoper zavarovanje poljedelskih in gozdarskih delavcev pri državnih blagajnicah, češ, da bi to zavarovanje preveč obremenilo gospodarje.

Kakor kaže prijajo te solnograške občinske bolniške podporne blagajnice tudi deželnemu zboru šleskem in deželnemu odboru dolnjeavstrijskemu, kar je lahko umevno, ker se nahaja na Dolnjem Avstrijskem, razen Dunaja, ki ima svojo mestno poselsko bolniško blagajnico, kaci 20 poselskih bolniških blagajnic, s katerimi je občinstvu popolnem ustrezno.

Letno vplačilo gospodarja je prilično zmerno in znaša 1—1½ gold., 2—3 gold. k večjemu, zato mu ni treba plačevati oskrbnih stroškov v bolnici, če posla vanjo odda, niti ne zdravnika in zdravil, če bolnega posla doma obdrži.

Istotako je na Šleskem več občin pripravljenih ustanoviti take poselke bolniške blagajnice.

Deželni odbor dolnjeavstrijski je hotel zvedeti mnenje okrajnih glavarstev, župnih uradov in občinskih zastopov o splošnem uveljenju poselskih bolniških blagajnic na Dolnjem Avstrijskem, in je v to svrhu razposlal vprašalne pole. Ne morem se spuščati v podrobnosti vseh šest vprašanj, ki so bila stavljena, nego samo to navajam, da je izreklo 71% vprašanih oblastev za ustanovitev željo, naj se poselske bolniške blagajnice osnujejo tako, da se bodo s časoma razvile v zavode, ki se bodo raztezali tudi na starostno preskrbovanje poslov. Pogosto pa so se v odgovorih ostro napadale zavarovalnice za sa slučaj nezgod in okrajne sploh obligatorne bolniške blagajnice, katere so potem takem na Dolnjem Avstrijskem po deželi in sicer zaradi kompliciranega buraukratskega operata in silno visocih premij skrajno neprikljubljene.

Poleg teh vprašalnih pol se je deželni odbor dolnjeavstrijski posvetoval o stvari tudi s praktičnimi kmetiskimi gospodarji in večina teh gospodarjev je priporočala bolniško zavarovanje kmetiskih poslov in delavcev pri okrajnih bolniških blagajnicah v smislu § 3. državnega zakona o bolniškem zavarovanju delavcev, toda s pristavkom, da morajo delavci in posli tudi sami prispevati. Zavarovanje kmetiskih delavcev in poslov naj bi bilo obligatorno, pristop malih kmetiskih gospodarjev in njihovih družin pa fakultativen.

Končno ne smemo prezreti, da je tudi c. kr. dolnjeavstrijsko namestništvo deželnemu odboru Dolnjeavstrijske razodelo svoje nazore o stvari. Ono odobruje namero ustanovitve poselskih bolniških blagajnic ter ji pripisuje važen socijalnopolitičen pomen; za združenje kmetiskih delavcev s pravimi posli se namestništvo ne more ogreti; vrhu tega nasvetuje, da se vsaj iz početka zavarovanje pri poselskih bolniških blagajnicah uvede fakultativno, ne pa obligatorno. To je bil material, ki ga je odsek za letno poročilo imel na razpolaganje pri razpravi o vprašanju glede bolniškega zavarovanja poslov, in ta material utegne morebiti tudi visoko zbornico nekako orientirati o stvari.

Iz tega gradiva sama ob sebi rezultirajo vprašanja, o katerih se je bilo odseku porazumeti.

Odsek je bil edin o tem, da deželni zbor nikakor ne sme kar odkloniti vse stvari, nego da mora pripoznati umestnost nekega daljnega razvoja bolniškega zavarovanja, umestnost nekega koraka naprej na potu, po katerem se je država postopila zboljšanja obcih socialnih razmer. Odsek je torej načelno za razširjanje bolniškega zavarovanja. Izbirati nam je mej uredbo bolniškega zavarovanja tistih delavskih krogov, katerim to zavarovanje dozdej ni pristopno, ali vsaj ne pristopno pod enakimi pogoji, kakor obrtnim delavcem, izbirati nam je med uredbo tega zavarovanja, potom deželnega in med njega uredbo potom državnega zakonodajstva, izbirati med deželno oziroma občinsko poselsko bolniško blagajnico in med državno bolniško blagajnico. Ne da se tajiti, da gre morda v marsičem prednost poselskim blagajnicam, kakoršne so Solnograške ali Dolnjeavstrijske, vendar je v odseku za letno poročilo prevladovalo mnenje, da na Kranjskem vsaj za zdaj še ne moremo nanje misliti. V omenjenih dveh deželah so se jih oklenili zlasti zaradi tega, ker so po vsi pravici menili, da je bolje držati se že obstoječih naprav, nego ustvarjati nove. Ravno ta razlog govori pri nas za to, da se bolniškemu zavarovanju poslov in kmetiskih delavcev prilagodijo obstoječe okrajne bolniške blagajnice, baš zaradi tega, ker že obstoje, akopram jih mnogokdo ni vesel in akopram je želeli, da se njih nevkretna uredba primerno preustroji. Vrhu tega je premisliti, da nam po deželi ne dostaje bolnic, pa da bi ravno brezplačno oskrbovanje zavarovanih poslov v bolnicah iz humanitarnih obzirov najbolj ugajalo poslom, ter zajedno najbolj razteretilo gospodarje.

Odsek za letno poročilo se je moral tembolj odločiti za bolniško zavarovanje poslov poi državnih bolniških blagajnicah, ker po njegovih mislih nikakor ne gre, da se bolniško zavarovanje poslov in kmetiskih delavcev pri nas že zdaj proglasi obligatornim ali prisilnim.

Istotako kakor v drugih deželah, moramo tudi pri nas trditi in vsak mora to za resnično pripoznati, da velika večina naših kmetiskih gospodarjev ne zmoro visokih premij, katere je plačevati obligatornim bolniškim blagajnicam. Res je, da privrženci vseobčnega bolniškega zavarovanja obetajo znižanje premij, če se krog zavarovancev razširi — po sistemu velikih števil, ki ima gotovo svoj prav —, toda malo vrjetno je, da bi se premije skrčile v toliki meri, da jih bode mogel nositi naš navadni kmet s svojimi posli, kateri bodo po znanih vzgledih skušali svoje breme zvaliti na ramene gospodarjeve.

Zato je bil odsek za letno poročilo soglasno mnenja, da se je za zdaj omejiti na fakultativno bolniško zavarovanje pri bolniških blagajnicah po državnem zakonu o bolniškem zavarovanju delavcev, katerega bi bilo primerno popolniti. (Spremeniti poselski red kranjski.)

Opt na navedene razloge zatorej odsek za letno poročilo predlaga:

„Visoki dež. zbor skleni:

1.) Deželni zbor vojvodine kranjske smatra za primerno razmeram dežele Kranjske, da se zakon z 30. marca 1888. drž. zak. št. 33., glede bolniškega zavarovanja delavcev tako popolni t. j. krog tistih osob, katere so po § 3. odstavku 2. in 3. tega zakona upravičene za pristop k bolniškemu zavarovanju, tako razširi, da bodo tudi osebe, katere imajo posle, s svojimi posli vred upravičene pristopiti k bolniškemu zavarovanju po načinu, določenem v zakonu o bolniškem zavarovanju; če se na-

pominani državni zakon tako spremeni, bodo potom deželnega zakonodajstva one gospodarje, ki se poslužujejo te pravice, za slučaj bolezni svojih poslov oprostiti odgovornosti oziroma povračilne dolžnosti, ki jih sicer zadeva.

2.) Deželnemu odboru kranjskemu se naroča, da ta sklep oznani c. kr. ministrstvu za notranje stvari in deželnemu odboru šleskem.

V Ljubljani, 30. maja. Kriza.

Položaj je ostal nespremenjeno nedoločen. Pogajanja mej cislitvanskimi in ogrskimi ministri so se sicer znova začela, toda upanja baje ni nobenega, da se doseže za obe strani ugodno poravnanje. Listi poročajo, da je Thunova demisijska neizogibna, da pa pade z njim tudi Goluchowski in bržčas tudi Széll. Te vesti so gotovo prenaplgjene, vsekakor pa jako tendenciozne. „Neues Wiener Tagblatt“ poroča, da je dokazal grof Thun v svojem dve uri dolgem govoru na seji izvrševalnega odbora desnice, da je nemški opozicijski program sposoben za nova pogajanja mej strankami v posameznih deželah. Težišče leži na Češkem in Moravskem, in tam naj se spravijo stranke predvsem. „Neues Wiener Tagblatt“ trdi, da so se s tem nazorom Thuna člani izvrševalnega odbora desnice principialno strinjali. Zanimiv je tudi članek dr. Ebenhocha v „Linzer Volksblattu“. Člankariu se zdi, da je nemški program korak naprej, in da je sedaj dolžnost vlade in desničarskih strank, da storé tudi s svojega stališča korak dalje k cilju sporazumljenja. Nemška opozicija bode morala dovoliti, da se njen program popravi, da se nekatere stvari črtajo itd. in desničarske stranke bodo morale nekaj popustiti. Nemški opozicionalci gotovo čakajo, da se jim nasprotniki približajo, in dr. Ebenhoch misli, da bi rodila nova pogajanja mnogo dobrega. Misli celo, da bi mogel začeti poslovati parlament. Stvar naj bi vzela v roke vlada, ki naj pokliče za svetovalce še zaupnike desnice, zlasti pa člene nemške katoliške stranke. Ta članek je zlasti v tem oziru originalen, da se zdi Ebenhochu impertinentni, neresni in le hujskajoči program „discutabel“, in ker je glede novih pogajanj tako otroško optimističen. Sicer pa je poročal „Vaterland“, da so opozicionalci brezpogojno solidarni, da pogajanj za posamezne dežele ne sprejmo, nego da vztrajajo na svojem celotnem programu.

Razmerje Srbije in Rusije

radi razkralja Milana še vedno ni najboljša, zato pa vse želi, da zapusti Milan deželo. Belgrajski časopisi so že večkrat prinesli z velikim veseljem vest, da misli Milan oditi, toda na splošno žalost se ta vest doslej ni uresničila. Tudi sedaj pišejo srbski listi, da pojde Milan v Karlove vare, odkoder se ne povrne več v Belgrad. Srbski patrioti se tega uprav otroško veselé, kajti očitno je, da vpliva Milan na kralja Aleksandra v najslabšem oziru. Aleksander bode spremil očeta na Češko, kjer ostane le malo časa ter se snide potem s svojo materjo, kraljico Natalijo.

Macedonija.

Za ubogo Macedonijo noče nihče ničesar storiti. Velevlasti se bojé, da bi nastale vsled posredovanja kake večje politične komplikacije, zato pusté, da se godé v nesrečni deželi najstrašnejše stvari, ter da so razmere največja sramota za vso Evropo. Zastopniki vlastij na mirovni konferenci v Hagu ne bodo sprejeli odposlanca macedonskega kongresa, ker se boje zameriti Turčiji. Kaj naj torej storé Macedonci? Živi vendar ne morejo poginiti in molčé se ne dajo klati.

Dreyfusova aféra.

Pariz je miren vzlic vsem hujskajočim shodom, katere so sklicali minole dni Dreyfusovi nasprotniki, in vzlic člankom, s katerimi napadajo Rochefort in tovariši vlado in kasacijsko sodišče. V kasacijskem dvoru je začel včeraj čitati Ballot-Beaupré vpričo 45 sodnih svetnikov v rdečih talarjih razsodbo združenih kasacijskih kamor, ki odreja novo preiskavo Dreyfusove afére. Razsodba je sila obširna; Ballot-Beaupré jo prečita še danes. Vlada je poskrbela, da se onemogočijo demonstracije pred sodiščem ter je nastanila v poslopju in pred njim 50 gardistov. V sodni dvorani je prisotnih polega sodnega dvora le 100 ljudi, mej temi je 50 časnika in stenografov.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 30. maja.

— **Osebnosti.** Pri politični upravi na Kranjskem so ime novani: okrajni tajnik g. Fran Grebenc vladnim oficijalom v Ljubljani, kancelist g. Anton Drofenik okrajnim tajnikom v Postojni, sodni kancelist g. Ivan Majerčič in narednik domobranskega polka št. 4 g. Anton Janša vladnima kancelistoma.

— **„Vseslovenska delavska slavnost“.** Z resničnim zanimanjem smo sinoči segli po „Slovenec“. Bili smo radovedni, kako bo poročal o slavnosti, ki se je vršila v soboto in v nedeljo v ozidju napredne Ljubljane. Pričakovali smo vnaprej, da bo pretiraval, kar se bo dalo, ali tacega „farbanja“ nismo pričakovali. Kdor je videl to slavnost, ve, da še senca ni bila tega, kar piše „Slovenec“. Ni čuda torej, da se včeraj in danes vsa Ljubljana smeje temu „Slovenčevemu“ panegiriku. Najboljše pri celi stvari je pa vendar to, kar je povedal dr. Krek. Glasom „Slovenca“ je dejal, da je v nedeljo dež vso slavnost le zato pokvaril, ker sedanja Ljubljana ni vredna, da bi se njegova vojska pokazala v vsi svoji moči in svojem razvoju. Raca na vodi, ta je pa dobra! Pri katerem litrčku pa ste že bili, prijatelj dr. Krek, ko ste to-le izustili? A vendar vas je še nekdo prekosil. To je „Hrvatska Domovina“. Ta piše v včerajšnji številki doslovno „Ovakova slavlja još nije doživela Hrvatska i Slovenija“. Če to ni višek blaznosti, potem res ne vemo, kaj naj se tako imenuje.

— **Komu so mošnje olajšali.** Za časa zadnjih občinskih volitev so imeli klerikanci v gostilni gospoda Jakoba Malija v Kurji vasi („Pri ribiču“) svoj glavni tabor. Tja so v velikih trumah vodili barjane in jih z golažem, s pivom in vinom navduševali za klerikalne kandidate. V imenu klerikalne stranke sta Kregar in Brglez naročila jedila in pijačo, a sedaj, ko so volitve minule, neče nihče računa pravnati. Gostilničar ima tirjati še 117 gl., pa jih ne more dobiti. Ves čas od volitev že hodi od Poncija do Pilata, okolu krščanskih socialistov in čistokrvnih klerikalcev, okoli kanonikov, kaplanov in propadlih kandidatov, a povsod mu le kažejo prazne mošnje, povsod ga odpravljajo s praznimi besedami. Naposled se je gostilničar naveličal moledovanja za svoj pošteti zaslužek ter je danes vložil tožbo na plačilo 117 gl. Res klerikanci so klasična družba! Pili bi in jedli in napajali druge, a kadar treba plačati se lepo poskrijejo. Škandal!

— **Škandal v cerkvi ali župnik in kaplan.** Iz Mengša se nam piše: Hoteč povzdigniti slavlje predčerašnje kvaterne nedelje je naš kaplan g. Rožnik pri popoludanski službi božji imel pete litanije pred izpostavljenim Najsvetejšim. Toda župnik gospod Zorec ni bil istega mnjenja; iz zakristije je zakričal parkrat nad kaplanom: Tiho bodi! Ker se pa kaplan v zapričetem svetem opravilu le ni dal motiti, stopi župnik pred oltar, iztrga molitveno knjigo kaplanu iz rok rekoč: Sedaj sem še jaz tu gospodar, kaplan ne bo mene komandiral. Kaplan se pa le še ni dal ustrašiti, ampak vzel blizu klečečemu dečku molitveno knjigo ter iz iste nadalje pel litanije. Župnik pa mu vzame še to knjigo in sedaj kaplanu ni preostajalo drugega, kakor sredi v litanijah prenehati. Ljudje, v obilici navzoči v cerkvi, so se zgražali nad tolikim javnim pohujšanjem. Navedeni fakt pač kaže, da imajo naši klerikalci prav, če kličejo ob vsaki priliki: „Vera je v nevarnosti!“ Da! Toda, kdo jo spravlja v nevarnost, o tem glasno priča navedeni dogodek.

— **Zanimiv prizor v tržaškem dež. zboru** se je primeril v zadnji seji, prizor, kateri je c. kr. korespondenčni urad skrbno zamolčal. Vladni zastopnik je s tisto ponižnostjo, katera je lastna c. kr. vladi, kadar govori z arogantnimi tržaškimi Lahoni, opravičeval iztiranje nekaterih iz Italije pri-tepenih razgrajacev. Posl. Piccoli je pri tem vskliknil: „Kdaj je bilo prepovedano klicati evviva svoji lastni narodnosti in evviva oni deželi, h kateri pripadamo po jeziku, čustvih in kulturi?“ Te besede so našle navdušen odmev in zbornica in galerija so zaorili:

„Viva l' Italia“. Vlada pa si je zamašila ušesa, da ni slišala te škandalozne demonstracije. Avstrijska vlada ni, kolikor nam je znano, z nobeno besedo reagirala na to izzivanje, ampak je molče prezrla. Ako se ta dogodek, Dompierjevo pismo Zanardelliju in pa Gheršov medkljo v istrskem deželnem zboru re spravita v prihodnjem zasedanju delegacij na razpravo, potem bomo imeli prepričanje, da naši poslanci nimajo ne volje ne zmožnosti, braniti slovenski narod.

— **Umetniško društvo.** Da se ustvari nekako središče in utočišče vseh slovenskih umetnikov, slikarjev, slikaric, kiparjev, arhitektov, pisateljev in glasbenikov, se ustanovi v Ljubljani splošno nepolitično umetniško društvo, ki bo zastopalo nasproti javnosti pravice naših umetnikov, prirejalo umetniške razstave domačih in tujih umotvorov, podpiralo mlade in potrebne talente, zlasti one v tujini, ter bode gojilo družabnost med umetniki vseh strok. Danes zvečer ob 8. uri ima začasni odbor, ki prireja pravila, v Lloydovi restavraciji svojo sejo, h kateri pa so povabljeni tudi drugi slovenski umetniki. V nedeljo, 4. junija dopoldne bode v „Narodnem domu“ ustanovni občni zbor. Umetniki vseh narodov imajo svoja društva, tudi naši slovenski bratje, Čehi in Hrvatje imajo tako društvo, kjer so združeni in lepi slogi vsi umetniki, delujoči v čast svoje domovine. Naj bi bilo tudi pri nas tako!

— **Konsumno društvo na Česenci** posluje tako, kakor da zanje ne velja noben zakon. Samo določbe, da so konsumna društva oproščena vseh davkov in davščin, se drži strogo, za druge določbe pa se čisto nič ne zmeni. Društvo prodaja tudi neudom, kar bi nikakor ne smelo biti, a nihče poklicanih krogov se za to ne zmeni. Poprej se je v društvu prodajal spirit in je imelo društvo čisto navadno gostilno. Zdaj prodaja svojo tirolsko brozgo v zaprtih steklenicah, a glavna naloga mu je še vedno pospeševanje pijančevanja in da doseže ta namen, hoče napraviti kegljišče in je prosilo za gostilničarsko koncesijo. Občinski odbor se je pač izrekel za podelitev koncesije, a le z jednim samim glasom večine, kajti za podelitev koncesije je bilo 11 glasov, proti podelitvi pa 10 glasov. To jasno kaže, da v občini nove gostilne kar nič treba ni, kajti večina glasov se je dobila samo s tem, da je župnik glasoval za podelitev koncesije. Morda je bil prepričan, da se s tem posebno prikupi gospodu knezoškofu, pri katerem je točilec „šnopsa“ starotrški Hauptmann, v taki milost, da ga drugi duhovniki lahko zavideajo. Upati je, da bo vlada uvaževala razmere in da češenskem konsumnemu društvu ne bo dala zaprosene koncesije, pač pa skrbela, da se bo društvo držalo veljavnih zakonov.

— **Gosp. Naval-Pogačnik**, operni tenorist na dunajski dvorni operi, hiti v svoji umetniški karieri od trumfa do trumfa. V kratki dobi, odkar je na Dunaju, si je pridobil največje in najširše simpatije dunajskega opernega občinstva, in dunajski časopisi priznavajo soglasno, da je gospod Naval-Pogačnik najzibornejši lirski tenorist, kar jih premorejo nemški operni odri. Zavedno pa je ta imenitni slovenski pevec tudi izvrsten igralec. Zanimivo je dejstvo, da sta sedaj najslavnejša pevca dunajske dvorne opere Slovana: g. Naval — Slovenec, g. Heš — Čeh.

— **Streljanje z grada.** Gospod župan Hribar nam naznanja, da se v nedeljo pri slavnosti krščanskih socialistov ni streljalo z mestnim smodnikom, temveč da so strelili bili plačani.

— **Izlet „Ildrijskega Sokola“ v Črni vrh nad Idrijo**, določen na dan 28. maja t. l., se vsled skrajno neugodnega vremena ni mogel vršiti. Opozarja se tedaj, da se omenjeni izlet vrši dne 4. junija t. l. pa tudi le o lepem vremenu.

— **Moško pevsko društvo „Kranj“** priredi v nedeljo dne 4. junija v Škofji Loki (na vrtu Štemarje) vrtno veselico. Začetek ob 1/6. uri zvečer. Vstopnina za osebo 40 kr., za obitelj treh oseb 1 gl. V slučaju neugodnega vremena se veselica preloži na drugo nedeljo.

— **Podružnice sv. Cirila in Metoda na Bledu** občni zbor bo v nedeljo, 4. junija t. l. ob 4. uri popoldne v gostilni pri J. Peterlinu. Po zborovanju bode vrtna veselica, pri kateri sodelujejo pevski zbor bral-nega društva z Bleda.

— **Smotnik za streljanje proti toči**, dobe oni p. n. naročniki, ki so istega naročili pretečeni teden, šele v petek dne 2. junija, ker ga sedaj ni bilo toliko na razpolago v skladišču samem. F. G.

— **Razpisane službe.** Pri finančni prokuraturi v Ljubljani mesto adjunkta v IX. činovnem razredu. Prošnje tekom treh tednov finančni prokuraturi v Ljubljani. — Pri višjem deželnem sodišču v Gradcu mesto svetnika. Prošnje do 7. junija predsedstvu višjega deželnega sodišča v Gradcu. — Pri deželnem sodišču v Gradcu mesto podpredsednika deželnega sodišča in vodje dež. kaz. sodišča, nadalje mesto podpredsednika deželnega sodišča. Prošnje do 3. junija predsedstvu deželnega sodišča v Gradcu. — Pri okrožnem sodišču v Novem mestu mesto deželno sodnega svetnika VII. činovnega razreda. Prošnje do 3. junija pri predsedstvu okrožnega sodišča v Novem mestu. — Na mornarski akademiji na Reki mesto suplenta za matematiko in fiziko. Določbe glej štev. 105 (8. maja) uradnega lista Kranjsko. — V statusu polit. uprave za Kranjsko troje adjutov a 600 gl. in troje adjutov a 500 gl. Prošnje do 20. junija na deželno predsedstvo. — Mesto svetnika pri višjem deželnem sodišču v Gradcu. Prošnje do 7. junija pri predsedstvu višjega deželnega sodišča istotam.

* **Kuga v Aleksandriji** narašča in slučaj se množi. Ljudje beže iz mesta, zato pa je velika nevarnost, da se zanesa kuga tudi v Evropo. Med Aleksandrijo in Tratom ter Reko vozijo parniki, in potniki se razhajajo od ondi po vsej naši državi. Vlada je že odredila potrebno, da se ljudje zdravniško preiskujejo, predno odhajajo z ladij.

* **Duhovnik pobegnil.** 52letni župnik v vasi Steinau na Šleškem je minoli terek izginil brez sledu. Žalostni farni otroci pa so končno našli pismo, v katerem jim sporoča njihov ljubeči duhovni oče, da je pobegnil v Ameriko, ker se boji hude kazni ter da prosi svoje vdane ovčice, naj mu odpuste. Oblastvene preiskave so do-gnale, da je bil župnik do večjega števila šolaric — preintimen.

* **Oče morilec.** V Odesi se je pri-petilo grozno zločinstvo. Neki carinski uradnik, Konforovič, se je l. 1881. oženil ter živel s svojo ženo do l. 1894. prav srečno. Takrat je žena dobila dedščino, s katero si je kupila malo hišo. Ker pa jo je obdžala kot svojo last ter je ni hotela prepisati na možovo ime, je sloga v tej rodbini umrla za vselej. Lani je hotel Konforovič zažgati vse pohištvo in zadušiti s tem svojo obitelj, toda žena je izvršitev tega naklepa še pravočasno onemogočila. Nedavno pa je ponoči s kladivom pobil pet svojih otrok, ženo in enega sina pa je težko ranil. Konforovič je menda zblaznel.

* **Oster sodnik.** V Atenah na Grškem so bolj strogi sodnik, kakor pri nas. Ondi je bila obsojena neka gospa na 14 dni zapora, ker je vkljub policijski prepovedi prišla s klobukom v — gledališče ter s tem zakrivala pogled na oder.

* **Operacija levov.** Nedavno je prof. Pisenti v Perugiji operiral dva leva, katera sta jako slabo videla. Leva so prej kloro-formirali; vse je šlo lepo v redu, samo ko se je drugi lev zbudil mej operacijo iz nar-koze, je udaril s šapo okrog sebe, da so se razun dra. Pisentija vsi razbežali. Zdravnik je leva iznova uspal ter dovršil operacijo. Bajе morata sedaj leva nositi črne naočnike.

* **Najmlajša pevka.** V Združenih državah se je pojavilo pravo pravcato čudežno dete. Jedva šteje dve leti, a bajе že tako krasno poje, da jo hodi vse poslušati; zove se Mildrad Estelle Eryer. Deklica seveda še ne pozna not, a ima izbornen posluh, da si hitro vse zapomni ter jako lepo in razumljivo izgovarja besede. — Če je le res!

* **Pes prosjak.** Ko se je pred kratkim peljala angleška kraljica iz Vindsora v London, da tam proslavi svojo osemdeset-letnico, je med potjo dotekel njen voz pes, kateri je imel na vratu košaro. Kraljica je ukazala počasi voziti; zvedela je, da je pes last neke stare beračice, katera sama ne more več hoditi, zato je posel prosja-čenja prevzel njen pes. Ves London ga pozna pod imenom Tin. Kraljica je vrgla v košarico zlat; ko je pes začul, da je novec padel v košaro, se je zopet odstranil.

Književnost.

— „Planinski Vestnik“, glasilo „Slov. plan. društva“. Št. 5. prinaša sledečo vsebino: Črtice potovanja hudo mušnega Janka, spisal I. M.; — Na Krn, spisal Fr. Orožen (s tremi slikami); — Klub čeških turistov na Slovenskem; — Društvene vesti.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 30. maja. Nagodbena kriza še vedno ni rešena. Danes dopoldne je bil grof Goluchowski najprej pri cesarju potem pa se je posvetoval z ogrskimi ministri. Čuje se, da se zbero danes popoldne cislitvanski in ogrski ministri pri cesarju, in da hoče cesar sam med njimi posredovati.

Dunaj 30. maja. Minister zunanjih del grof Goluchowski je čutil potrebo, se opirati. V to se je poslužil lista „Magyar Ujsag“, v katerem pravi, da se za konflikt mej cislitvansko in mej ogrsko vlado zanima le v toliko, v kolikor je carinsko-trgovinska nagodba mej Cislitvansko in mej Ogrsko v zvezi s trgovinskimi pogodbami z inozemstvom. To opiranje je popolnoma nepotrebno. Zaradi zanimanja za cislitvansko-ogrski konflikt se Goluchowskemu ničesar ne očit. Pač pa se mu s polno opravičenostjo očit, da kot posredovalec ni ne krone ne Szélla počul, da je nagodba bilateralna pogodba, pri kateri je treba privoljenja tudi drugega kompaciscenta. Te svoje dolžnosti grof Goluchowski ni izpolnil in bržčas je dobro vedel, zakaj ne. Pa tudi drugi poznajo ta vzrok. Tako „Vaterland“, ki prijavlja danes jako oster članek proti grofu Goluchowskemu in njegovemu pomočniku Doczyju. „Vaterland“ pravi, da iz ministrstva zunanjih del izhajajo vse, proti vladi in desnici naderjene mahinacije, tudi tisti napadi, ki jih objavlja „Kölnische Zeitung“ in v tem slučaju ima „Vaterland“ popolnoma prav.

Dunaj 30. maja. V dolenjeavstrijskem dež. zboru je prišlo danes zopet do burnih prizorov. Znani Schlesinger je predlagal, naj se sklene proti vladi naperjena izjava radi nagodbe. Noske je predlagal, naj se vlada pozove, da skliče drž. zbor in je kršč. socializem očital, da so tajno zvezani z vlado. Lueger je strastno odbijal to očitiranje in zatrjeval, da se njegova stranka zvesto drži nemške „Gemeinbürgschaft“, koj na to pa je sprejela Schlesingerjev predlog. Noskejevega pa zavrgla. Noske: In po tem pravite, da sem Vam storil krivico?

Dunaj 30. maja. Socialni demokratje so imeli sinoči 12 shodov, na katerih so odločno protestovali proti sklepu krščansko-socialne večine dež. zbora glede volilne reforme. Po shodih so uprizorili velike poulične demonstracije. Lueger se je obdal s celo armado redarjev. Zlasti velike demonstracije so bile pri Schneiderju in pri Strohbachu. Mnogo delavcev je bilo aretovanih.

Praga 30. maja. Nemškoliberalni deželni poslanci iz Češke so imeli tukaj shod, na katerem so sklenili, da na noben način ne odlože mandatorov, naj nacionalci pritiskajo, kolikor hočejo, pač pa da bodo — protestovali proti sklepu deželnega zbora češkega glede minoritetnih šol in glede uradovanja avtonomnih oblastev.

Linc 30. maja. Ebenhoch piše v „Linzer Volksblattu“ glede zahteve, naj se za rešitev nagodbenega konflikta skliče državni zbor, da Széll pač ne sme pričakovati, da mu državni zbor izreče zahvalo, pač pa je verjetno, da nastane vihar, ki odnese Szélla in nagodbo.

Bruselj 30. maja. Tu in tudi v drugih mestih so bile velikanske demonstracije zaradi sleparske volilne reforme, s katero hočejo klerikalci oci-ganiti delavce in si zagotoviti za vse čase večino.

Slovenci in Slovenke! Ne zablite
društva sv. Cirila in Metoda!

Bratje Sokoli!
V sredo, dne 31. maja t. l.
„Jour-fixe“
 v steklenem salonu „pri Fortineu“.
 Vspored: 1. Razgovor o društvenih rečeh, zlasti o letošnjih izletih. 2. Zabava s petjem, tamburanjem in komičnim prizorom. Začetek ob 8. uri.
 Na zdar!

K obilni udeležbi Vas vabi

ODBOR.

Condurango Malaga vino

(želodec krepčujoče vino).

(19—22) Sunja, 23. septembra 1898.
 Blag. gosp. **M. Leustek**, lekarnar v Ljubljani.
 Rad priznam, da je Vaše Condurango Malaga vino pristno. Deluje posebno dobro pri želodčni boli, krepči telo, lajša in vzbuja slast do jedi.
 Dr. J. Polnegovič, obč. zdravnik.

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobrotah.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 27. maja: Marija Klemen, branjevka, 84 let, Stari trg št. 18, ostarelost.
 Dne 29. maja: Jožef Bergant, posestnikov sin, 8 mes., Sv. Jakoba trg št. 7, jetika.

V deželni bolnici:

Dne 25. maja: Anton Ručigaj, gostač, 73 let, rak v želodcu. — Uršula Kusler, kuharica, 37 let, jetika. — Gašper Avsec, gostač, 66 let, ostarelost. — Jožef Vodišek, barvar, 31 let, jetika.
 Dne 26. maja: Štefan Stunkovič, agent, 26 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. Srednji arčni tlak 736-0 mm.

Maj	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
29.	9. zvečer	736.9	10.3 brezvetr.	oblačno		
30.	7. jutraj	739.7	9.5 sl. jug	del. jasno		
	2. popol.	740.0	16.7 sravzhod	del. jasno		0.6 mm

Srednja včerašnja temperatura 10.9°, normala: 15.7°.

Dunajska borza

dne 30. maja 1898.

Skupni državni dolg v notah.	100	glid. 70	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	100	25	
Avstrijska zlata renta.	120	10	
Avstrijska krona renta 4%.	100	40	
Ogorska zlata renta 4%.	119	55	
Ogorska krona renta 4%.	97	—	
Avstro-ogorske bančne delnice.	915	—	
Kreditne delnice.	357	25	
London vista.	120	50	
Nemški drž. bankovci za 100 mark.	58	92 1/2	
30 mark.	11	78	
20 frankov.	9	55	
Italijanski bankovci.	44	60	
C. kr. cekini.	5	67	

Vse vrednostne papirje preskrbuje **BANKA MAKŠ VERŠEC**, Ljubljana, Šelenburgove ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 glid.

Nad 100 vagonov lepega

(Grieskohle) za opekarne, apnenice i. t. d., ponuja poleg drugih vrst premoga po jako nizki ceni v Trebnje ali v Sevnico stavljene, (1014—1)

„Šentjanski premogokop“ v Ljubljani, Marijin trg št. 1.

Jednonadstropna hiša

v Zalogu pod Ljubljano

z 9 sobami in postranskimi prostori, hlevom, ledenico, kegljiščem, vrtom, pripravna za izvrševanje gostilniškega obrta, se po nizki ceni proda. Oglasi tekem 2 mesecev. Plačilo tudi v obrokih. (997—2)

Avtomatični lovilci za množine.

Za podgane glid. 2.—, za miši glid. 1.20. Lové brez nadzorstva po 40 v jedni noči, ne puščajo nobene nečistosti in se postavljajo zopet sami. Lovilnica za ščurke „Eclipse“, na tisoče ščurkov in žoharjev v jedni noči loveča, a glid. 1.20. Povsod najboljši uspehi. Pošilja se proti povzetju. (693-8)

M. FEITEL, Dunaj, II., Taborstrasse 11/B.

Prodajalka

se vsprejme v prodajalnico z mešaním blagom v mestu na deželi. (1007—3)
 Kje? pove upravništvo „Slov. Nar.“.

Ces. kr. avstrijsko državno železnica.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. maja 1898. leta.

Odhod iz Ljubljane jut. kol. Praga čez Trbiš. Ob 12. uri 5 m. po noči obojni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selsthal Ansee, Ial, Solnograd; čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. jutraj obojni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selsthal v Solnograd, Klein-Reifing v Linc, Budejevice, Pilsen, Marijine vaze, Heb, Francove vaze, Karlove vaze, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne obojni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selsthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne obojni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selsthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezera, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz, čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejevice, Pilsen, Marijine vaze, Heb, Francove vaze, Karlove vaze, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 15 min. zvečer obojni vlak v Lesce-Bled. — **Praga v Novo mesto in v Kečevje.** Obojni vlaki: Ob 6. uri 54 m. jutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. **Prihod v Ljubljano j. k. Praga iz Trbiša.** Ob 5. uri 46 m. jutraj obojni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Lince, Steyra, Ila, Aussees, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 55 min. jutraj obojni vlak iz Lesce-Bleda. — Ob 11. uri 17 min. dopoldne obojni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezera, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lince, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne obojni vlak z Dunaja, Ljubna, Selsthal, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer obojni vlak z Dunaja, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejevic, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — **Praga iz Novoga mesta in Kečevja.** Obojni vlaki: Ob 8. uri 21 m. jutraj, ob 2. uri 34 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. jutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano d. k. iz Kamnika.** Ob 6. uri 56 m. jutraj, ob 11. uri 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9 uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1)

Največje izbor

elegantnih

(635—12)

solnčnikov
 priporoča
 po najnižjih cenah
L. Mikusch
 Mestni trg št. 15.

Ptič rudejec

(Steinröthl) samec, na praih rudeč, precej velik, je odfrčel v Franciškanskih ulicah šte. 12 na ulični strani. — Kdor bi ga ujel, je naprošen, da ga tam odda proti dobri nagradi. (115—1)

lšče se majhna

meblovana soba

ali postelja pri kaki rodbini za samsko dekle, če mogoče s hrano.

Ponudbe pod: „Suchard“ poste restante Ljubljana. (1016)

Priporočava famozno

Kulmbaško pivo

pastërizovano v steklenicah

znano po svojih izvrstnih učinkih.

Zaloga vedno sveža. (21—122)

Kavčič & Lilleg

„pri Zlatorogu“, v Prešernovih ulicah.

Naznanilo.

Valed starosti in slabega zdravja ter preselitve z Reke bode se vršila

dne 5. junija t. l.

na mojem bivališču za hotelom della Ville

prostovoljna prodaja

prevoznih predmetov

kakor:

5 landaverjev, skoraj novih, novomodnih, v najboljšem stanju;

1 peschno fin landaver za svatbe ali za škofa;

1 obrabljen landaver, stare mode;

3 napelkriti vozovi ali factoni;

3 bruma, v dobrem stanu, jeden skoraj nov;

7 teških prevoznih vozov;

3 lahka samska vozova;

17—20 parov komatov in sedlov vsake vrste;

13 konj, mej temi par ponjev.

Prevozniki kontrakt velja še 6 let.

Kdor skupaj kupi, si ohrani vse naročnike.

Vsklicna cena 5500 glid.

Poleg tega prodaja se tudi gostilniška oprava.

Ako se ne bode moglo prodati skupaj, prodajalo se bode tudi na drobno.

Pojasnila daje

Franjo Bulc

prevoznik na Reki. (992—4)

Najnovejša špecerijska trgovina!!!

Karol Planinšek

prej Schober, Dunajska cesta št. 8.

Ozira se na svoj zadnji inserat, dovoljujem si slavno občinstvo opozarjati na svojo veliko zalogo špecerijskega blaga, kakor: raznovrstne kave, olivnega in namiznega olja, kakao, čokolade itd.

Nadalje se istemu tudi priporočam za nakup fine pristne slivovke, najfinejšega francoskega konjaka, tropinovca in špirita po najnižjih cenah, zagotavljajoč solidno in rečno postrežbo. (737—13)

Ivan Kordik, Ljubljana

Prešernove ulice št. 10—14

ima na izbero vsakovrstne

svečnike, nože, vilice in žlice

iz alpage (čista, bela, trajna kovina).

Par svečnikov iz alpage 21., 24., 26 centimetrov visoki

stane glid. 1.90, 2.20, 2.30.

1 tucat žlic za kavo stane od glid. 2.20 do glid. 3.—. 1 tucat navadnih žlic iz alpage stane od glid. 4.20 do glid. 5.—. 1 tucat nožev ali vilic iz alpage stane glid. 5.60. (1000—3)

Darila za vsako priliko!

Frid. Hoffmann

urar

v Ljubljani, Dunajska cesta

priporoča svojo največjo zalogo vseh vrst

žepnih ur

zlatih, srebrnih, iz tule, jekla in nikla, kakor tudi stenskih ur, budilk in satonskih ur, vse samo dobre do najfinejših kvalitete po nizkih cenah.

Novosti v žepnih in stenskih urah so vedno v zalogi. 22

Popravila se izvršujejo najtočneje.

Fran Kaiser

puškar

prodajalec biciklov

iz prvih tovarn 22

Ljubljana, Šelenburgove ulice 6.

Najboljše urejena delavnica za popraviljanje biciklov in šivalnih strojev.

Pri nakupovanju

suknenega in manu-

fakturnega blaga

se opozarja na tvrdko

HUGO IHL

v Ljubljani

v Špitalskih ulicah šte. 4.

Velika zaloga 22

suknenih ostankov.